

פרטי כל מס' ז/3

מישיבת ועדת הכספים

ביום ב' כ' באדר א' תשי"א - 26.2.51

נוכחים:

היו"ר ד. צ. פנקס
א. מ. גניחובסקי
ב. רפפורד
א. הרצפלד
פ. נפתלי
א. בן-אליעזר
ש. דיין
ד"ר י. בדר
י. אפרתי

כוזמנים:

שר האוצר א. קפלן
ח. צדוק - יועץ משפטי
ד"ר קיטרון - משרד המשפטים
מר גלאס - יועץ משפטי
ס אלון - מזכיר הועדה
ש. ספיבק - מטעם משרד האוצר

סדר היום:

- א. חוק איגרות המדינה (מילווה העצמאות).
- ב. תקציב הארנונה.
- ג. הגשת התקציב לשנת הכספים הבאה לכנסת.

הישיבה נפתחה בשעה 11.00 .

א. חוק איגרות המדינה - מילווה העצמאות:

היו"ר ד. צ. פנקס: נמשיך בדיון על חוק איגרות המדינה, מילווה העצמאות.

שר האוצר א. ספלן: מזכירות הכנסת מציעה שנגיש את החוק לכנסת זמן מה לפני הדיון עליו, כדי שלא נצטרך לבקש לדון על החוק, באותו יום בו נניח אותו על השולחן.

בישיבה האחרונה עברנו על מספר מעיפים. בשני מעיפים, הסכימה הוועדה שהאוצר יחליט ולא תהיינה הסתייגויות, אולם ראו שהאוצר יבוא בדברים עם האנשים בניו יורק. התקשרתי עם בניו יורק, וקיבלתי תשובה על השאלות. השאלה הראשונה הייתה, מדוע יש צורך בחתימה נוספת. השאלה השנייה הייתה, אם יש הכרח במלים "במלוא מהימנותה ואחריותה". אעורכי הדיון באמריקה מיעצים לשמור על הנוסח הזה, מכיון שהוא אריך להכנס לתוך "הבוזר". הם אמרו לי שסגנון כזה הוא טיפוסי לאגרות חוב ממשלתיות, ונמצא בתוך אגרות החוב של נורבגיה והולנד משנת 1947. אם נותר על סעיף זה, תתעוררנה שאלות. בקשר למספר החתימות, הם אומרים שהמטרה היא שתהיה חתימה נוספת, אם יתברר שהיא אאאאא חידוש בעתיד בשביל "סטוק צ'ינג" ליפטינג. במסך שלוש שנים, תהיה האגרת רשומה על שם הקונה. אחרי שלוש שנים תהיה לכל אחד הרשות לשנות את האגרת שמית לאגרת למוכ"ז. אנו נעשה מעצמים כדי שהיו לאגרת זו מהלכים גם בכורסה. דבר זה אינו כתוב בחוק, אבל הסברתי זאת בדברי בכנסת. אנו רושמים את האגרת כאגרה שמית למטך שלוש שנים, כדי שהקונה לא ימכור אותה בשוק בשעה שאנו עוד נמכור אגרות.

ח. צדוק: עורכי הדיון באמריקה אומרים שחתימה זו דרושה, מכיון ששתי החתימות האחרות תהיינה "פאקסימילה", ורצוי שתהיינה לפחות חתימה אמיתית אחת. אם הוועדה מעדיפה להגביל את היקף האנשים שיהיו ראשים לחתום על האגרת, מציעים האנשים באמריקה ששר האוצר יהיה ראשי לקבוע שהאגרות תחתמנה על ידי אנשים נוספים שימונו על ידו לכן, מתוך הנציגים הדיפלומטיים או הקונסולריים של המדינה, או פקידיהם.

היו"ר ד. צ. פנקס: האם נשאר את סעיף ג' כפי שהוא, או שנכניס את הפירוט, ונאמר ששר האוצר ראשי לקבוע שאגרות החוב תחתמנה גם בידי נציגי מדינת ישראל או פקידיהם, בארצות אשר בהן האגרות האלה יקרות? אי אפשר לתת לנציג ישראל בארצות הברית לחתום על האגרות שתופצנה בניח בדרום אפריקה.

שר האוצר א. ספלן: יכול להיות שיהיה צורך בחתימה שלישית. אם יהיה צורך בכך, תבתן לשר האוצר הרשות ליפות את כוחו של מישהו המייצג את המדינה, לחתום. למה לנו לצמצם את ההיקף, ולאמר מראש מי יהיה ראשי לחתום? חלק מחברי הוועדה חששו אאאא מפני הסכנה שנקח, כחתימה שלישית, את חתימתו של מישהו שאיננו נציג מדינת ישראל, כגון מורגנטאו. אנשים באמריקה אמרו, שכדי לפזר חשש כזה אפשר לכתוב שהחתימה השלישית תהיינה של מישהו מהשירות הדיפלומטי או הקונסולרי. גני מציע, לאחר ששטענת למה הכוונה, להשאיר את הסעיף הזה כמו שהוא.

א. בן-אליעזר: התנגדתי לסעיף זה בכללו, אבל לאחר שעורכי הדיון באמריקה עומדים על הכנסתו לחוק, אני מציע לא להגביל את שר האוצר, מכיון שנציגים דיפלומטיים יכולים להתחלף, ולא היה רצוי שההיינה חתימות שונות על אגרות שונות.

א. מ. בניחוחסקי: אני מציע לכתוב "בהתייעצות עם ועדת הכספים של הכנסת", כדי לצאת מן הספק.

היו"ר ד. צ. פנקס: אינני נוטה להגביל את סמכותה של ועדת הכספים, אולם סמכות זו אינה נחוצה לנו.

האם המינוי של האנשים אשר יורשו לחתום על האגרות לא יתפרט ב"רשות" ? אני סבור שיש לפרטמו.

ס י כ ו ם :

=====

מינוי יפורט ב"רשות".

הוחלט לכתוב "אדם בשירות המדינה, ששר האוצר ימנה אותו". אדם זה יהיה רשאי לחתום על האגרות.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אינני גורס את הנוסח "משיכה קרן", בסעיף 5.

אני מכין שהנוסח "משיכות ואחריותה" נשאר,

לפי דרישת האנשים באמריקה.

ח. צדוק:

מר שלי, שהוא האחראי לניסוח במשרד המשפטים ביקש לשנות את הביטוי "אגרת משיכה קרן", ולכתוב

"אגרת משבחת קרן".

אני מציע לכתוב "מרבח קרן".

ש. דיין:

סעיף 5 אושר כפי שהוצע. אלא הביטוי "מרבח קרן" יימסר לבדיקה ולהחלטה למר שלי.

ס י כ ו ם :

=====

אני מציע להוסיף לסעיף 6 שהתקנות תפורסמה ב"רשות".

היו"ר ד.צ. פנקס:

סעיף 6 אושר, בהוספת האומרת שהתקנות תפורסמה ב"רשות".

ס י כ ו ם :

=====

גם סעיף 7 צריך להכיל בתוכו פסקה שתחייב פירסום ב"רשות".

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני מציע למחוק את המילים "על אף האמור בסעיף 2". יש לי רושם שאין לנסח את הדברים בחוק כך שהקורא יוכל לפרש אותם, כאילו סעיף אחד עומד בניגוד לסעיף שני.

א. בן-אליעזר:

אני מתנגד לביטוי "זיקה". ביטוי זה מופיע רק בענייני אישות. אני מציע לכתוב "בהתאם לתנאי האגרת".

א.מ. בניחובסקי:

האגרת".

צריך לכתוב כאן מה הם תנאי האגרת. בסעיף 2 כתוב שהאגרות תשולמנה בעוד 15 שנה. אם בכתוב שלשר האוצר יש רשות לשלם מיד, בלי לכתוב "על אף האמור בסעיף 2", הרי תהייה סתירה בין שני הסעיפים. אמילים האלה באו כדי לישוב את הסתירה. במקום "זיקה לענייני האגרת", אני מציע לכתוב "בשים לב לתנאי האגרת".

היו"ר ד.צ. פנקס:

סעיף 7 אושר על ידי הועדה. במקום "זיקה לתנאי האגרת", ייכתב "בשים לב לתנאי האגרת".

ס י כ ו ם :

=====

מדוע, בסעיף 8, כתובות המלים "סבלי לגרוע מן הסמכות הכללית לפי סעיף 6"?

היו"ר ד.צ. פנקס:

לפי כללי האינטרפרטציה, אם מעניקים סמכות כללית ואחר כך קובעים דברים יותר מפורטים באותו עניין, יש חשש שהסמכות המפורטת יותר תגדע מן הסמכות הכוללת. העובדה שבסעיף 8 אנו מפרטים דברים בנוגע לכללי הפדיון, אינה גורעת מהסמכות הכללית הנמנה בסעיף 6.

ח. צדוק:

כאן כתוב "שר האוצר רשאי לקבוע... בתנאים שיסבש שר האוצר". בוסח זה פגום ויש לתקנו.

היו"ר ד.צ. פנקס:

סעיף זה כולל דבר שצריך להיות קבוע בחוק, ולא שיהיה ברשות שר האוצר לקבועו. ברור מסדינת ישראל חפדה את האגרת, ושר האוצר יקבע רק את התנאים.

א. בן-אליעזר:

ח. צדוק: אם לא יהיה הסעיף הזה, תגיע האגרת לידי פדיון רק בחרי 15 שנה, יהיה אשר יהיה גורלו של בעל האגרת. המטרה היא, לאפשר לפדות מיז את האגרת של אדם שמת, או האדם שנקבע על ידו לענין זה. אם לא תהיה הוראה זו, לא שפיע המוות על הפדיון.

שר האוצר א. קפלן: הכוונה היתה שהממשלה תהיה חייבת לפדות את האגרות של אדם שמת, אלא לפי פנייה של היורשים, לפי הנאים שהיא תקבע.

הינ'ר זצ. פנקס: דבר זה שאמר כרגע שר האוצר לא נאמר בחוק. כאן כתוב ששר האוצר רשאי לפדות את האגרת, במקרה מותו של בעל האגרת, או מות אדם שצוין באגרת. צריך לכתוב: במקרה מותו של בעל האגרת, או מות אדם שצוין באגרת. צריך בזמן רכישת האגרת, רשאים האנשים לדרוש את הפדיון, ושר האוצר יהיה חייב לפדות אותה.

ח. צדוק: בסעיף 8 מדובר על שלושה דרכי פדיון מיוחדים. אי אפשר להטיל את כל הדברים האלה כחובה על הממשלה. באמריקה לא דרשו יותר משסעיף זה בותן.

שר האוצר א. קפלן: (קודא את הנוסח בכתוב ב"בונד", באנגלית.)

הינ'ר ד. צ. פנקס: בסעיף 8(ג), המלים "שמוש בישראל", יכולות לכלול גם קניית דולרים, מכיון שכתוב "ללא הגבלה של חוק הדביזים". למה מתכוונים, כאשר מוציאים את מי שמסר את האגרות תמורת לירות ישראליות, מכלל חוק על המטבע.

שר האוצר א. קפלן: באמריקה חוששים מפני חשבון-חסום; הם אינם רוצים שאנו ניתן הוראות, כיצד על האנשים להשתמש בכסף. הם יכולים אפילו לקנות דולרים, אבל, אף אחד לא ימכור לי דולרים בקורס הרשמי, על מנת לבוא ולקנות בתמורה דולרים בשוק השחור, כי זה יהיה הפסד בשבילו. אפשר לכתוב "לפי דרישת בעל אגרת-חוב תושב-חוץ". השמוש בכסף חופשי, רק בישראל.

א. בן-אליעזר: יכול להיות אדם שמכר אגרות, ובא ארצה, אלא שהוא רוצה לשוב ולצאת את הארץ. הוא ימסור את תמורת האגרות, ויקנה בה דולרים, בשוק השחור. האם יהיה זה בסדר? החלק האחרון של הסעיף הזה מסוכן.

הינ'ר ד. צ. פנקס: הייתי מציע לכתוב "שמוש חופשי בדמי הפדיון בישראל", ולא להוסיף. אני מקבל את ההגדרה "תושב-חוץ".

א. בן-אליעזר: אני מציע למחוק את המלים "או לפי חוק המטיל פיקוח על המטבע". האם יכול אדם שמסר את האגרות תמורת לירות ישראליות, לבוא לבנק ולדרוש דולרים?

שר האוצר א. קפלן: הוא יכול לדרוש, אולם, אני לא אהיה חייב לתת לו את הדולרים. אין לאדם כזה זכות לדרוש ממני דולרים.

מפאצים בחו"ל שמועות, צאצאאשאונו מגבילים את השימוש בכסף. השמועות הן מוגזמות מאד.

ח. צדוק: המטרה העקרית היא, סניעת הקפאת הסכומים אצל תושבי-חוץ. הסיפא, "או לפי חוק אחר הטטיל פיקוח על המטבע", לפי המצב המשפטי כיום, אינה גורעת וחייבה מוסיפה. אחר שפסוק זה אינו טשנה במאומה, ואנשי אמריקה דרשו להוסיפו, אינני חושב שיש מניעה לכתוב אותו.

היו"ר ד. צ. פנסט: מה יכול האיש שמקבל לירות ישראליות תמורת האיגרות שהוא מוסר לממשלה, לעשות בכסף, שאיש אחר אינו יכול לעשות? אני מבין שהוא יכול, למרות היותו תושב חוץ, לפתוח חשבון בנק, ללא הגבלה. אולם, הוא יכול לגם למכור את הכסף הזה, הלירות הישראליות, בשוק השחור.

א. בן-אליעזר: אם אדם מעוניין בשוק השחור, הרי הוא יכול לקנות איגרות בסכום מסוים, להחליפן בלירות ישראליות, לבוא הנה, ולקנות כמה דולרים שירצה, כי מי יכול לבקר, אם קנה דולרים בכסף שקבל מתמורת האיגרות, ולא מכסף אחר?

פ. נפתלי: אם נבדוק, מה יכול מישהו לעשות, הרי ישנה סכנה שמישהו יקנה איגרות בסכום מסוים, ימסור אותן תמורת לירות ישראליות, ויקנה אח"כ דולרים בשוק השחור, עד שיתפס. כאשר יתפס, הוא יוכל לטעון שהדולרים שקנה, הם מכסף ש זה שקבל כתמורת האיגרות.

שר האוצר א. קפלן: אין זה מתקבל על הדעת שמישהו יעשה זאת. מי ירצה למכור לי דולרים בשער דשמי, על מנת לבוא הנה ולקנות שוב דולרים, בהפסד ניכר?

אם ייתפס מישהו בקניית דולרים, הוא יצטרך להוכיח כי קנה אותם בתמורת האיגרות. אחרת, הוא יעמוד למשפט.

הועדה אישרה את סעיף 8, ולא קבלה את הצעת סר בן-אליעזר למחוק את המלים "לפי חוק אחר המטיל פיקוח על המטבע". במקום "מתוך זיקה לתנאי האיגרת", ייכתב "בהתאם לתנאים שייקבעו באיגרת".

ס י כ ו ם
=====

היו"ר ד. צ. פנסט: בסעיף 9, אני מציע להוסיף, אחרי "סוכני האוצר" את המלים "לצורך חוק זה".

הועדה אישרה את סעיף 9, כתוספת המלים "לצורך חוק זה", אחרי המלים "סוכני האוצר".

ס י כ ו ם
=====

היו"ר ד. צ. פנסט: אני מציע לכתוב "איגרת-חוב שהבעלות-למעשה עליה היא בידי תושב-חוץ".

א. בן-אליעזר: אם תושב-חוץ יתן במתנה לתושב הארץ איגרת פזאט, האם תחול עליו החובה למסור את הדולרים?

שר האוצר א. קפלן: במשך שלוש שנים לא תהיה אפשרות של נתינת מתנות כאלו, כיון שבמשך תקופה זו לא תהיה אפשרות של העברת האגרות מיד ליד. לא תחול על אדם שיקבל איגרת במתנה, להחליפה בכסף ישראלי, אולם האיגרת תהיה חייבת להיות רשומה.

הועדה אישרה את סעיף 10. נתקבלה הצעת היו"ר לכתוב "איגרת חוב שהבעלות למעשה עליה היא בידי תושב חוץ".

ס י כ ו ם
=====

היו"ר ד. צ. פנסט: בסעיף 11, אני מציע לכתוב "על מנת לעסוק" במקום "על מנת לעזור".

סעיף 11 אושר ע"י הועדה, והוחלט לכתוב "על מנת לעסוק" במקום "על מנת לעזור".

ס י כ ו ם
=====

שר האוצר א. קפלן: ההוצאות הקשורות עם הפעולה הזאת, תיכנסנה לתקציב. למעשה נוריד את ההוצאות מהכנסות המילווה, אבל, כיון שאין זה רצוי שייראה כאילו אנו משתמשים בכספי המילווה, ייכנס סכום ההוצאות לתקציב.

ס י כ ו ם :
=====

חוק איגרות מדינת ישראל - מילווה העצמאות,
נתקבל ע"י הועדה פה-אחד.

שר האוצר א. קפלון:

אני מבקש שהיו"ר והיועצים המשפטיים ישתדלו להניח את החוק הזה על שולחן הפנסת עוד היום, כדי שאפשר יהיה לדון עליו מחר. יתכן שיו"ר הכנסת יגיד כמה מלים בקשר לחוק זה.

היו"ר ד. צ. פנקס:

החגיגות שבקבלת החוק הזה, יכולה להתבטא ע"י כך שיצביעו בעדו ע"י קיטה. אני אוכל להגיד, בשעה שאדבר על החוק, שחוק זה מהווה קשר של אמון, המקשר את מדינת ישראל עם הגולה.

שר האוצר א. קפלון:

בארה"ב יפורסם החוק בתרגום אנגלי, שלמעשה כבר ישנו. קבלתי טופס נוסף של החוברת בה ישנה חלוקת הכספים שייכנסו מן המילווה, באופן כללי. כתוב שם: "ממשלת ישראל הכינה תכניות רחבות מאד בנוגע לשימוש בביליון וחצי דולר למען קלוט את העולים הצפויים." מספר פרטים נקבעו, אבל הדבר הבא צריך להיות ברור: "ממשלת ישראל אינה מקבלת עליה אחריות להוציא את הכסף בדיוק לפי התכניות הבאות, ושוטרת לה את הזכות, בכל זמן, לשנות את התכניות. שום חלק מההכנסות או מהאינווסטנט, באיזו שהיא תכנית, אינו מוקדש למפרע לשם תשלום הרבית או הקרן". הכנסת הבאה - אני מקווה שהיא תהיה עד אז - תוכל לדון על תקציב הפיתוח. מתוך התיעצויות במקום, הם משנים שם מדי פעם, כדי לענות לשאלת ה"סק", ועדת הרישום, וכדי לעודד את ההשקעות. הועדה הזאת, ועדת הרישום, שאלה איך אני חושב להשתמש בביליון וחצי, כי אם ב-500 מיליון, אם למפעלים פרטיים, או לתכניות של המדינה. עניתי שאני חושב ששני הדברים אפשריים. חלוקת הכספים תיעשה ע"י ועדה מסלולית, או ע"י חברה כספית שהממשלה תעודד.

הציעו לי מאמריקה להכניס תיקון בחלוקת הסכום של 500 מיליון; אנו עומדים בקשר ובמו"מ אתם. הם מציעים להגדיל את הסכום לחקלאות מ-120 מיליון ל-130 מיליון; את הסכום לכוח ותעשייה הם מציעים לשנות מ-225 מיליון ל-205 מיליון; בסכום לשירותים ומפעלים, הוצע שינוי מ-55 מיליון ל-45 מיליון. קודם לכן, כתבו שיהיה בנק להיפותקות; כעת החליטו להשאיר את הסעיף הזה פתוח, כפי שתהיה לנו אפשרות, אם נרצה בכך, להקים בנק בצורה אחרת. 420 && מיליון מתוך 500 מיליון, יוצאו לדברים שיספרו את מאזן התשלומים ויתנו ייצור מתמיד. אינני רוצה להביא את השינויים האלה בכנסת. ההצעות האלה אינן מחייבות אותנו; אולם, זהו הקו הכללי של החלוקה. לפי החוק האמריקני, יש להגיש לאנשים את כל הפרטים האלה.

ב. תקציב הארנונה:

היו"ר ד. צ. פנקס:

אני רוצה לקבל את אישור ועדת הפשטה להחלטת הכספים, להצעות ועדת-המשנה לתקציב הארנונה. חלק מחברי ועדת-המשנה הופיעו לישיבה ודנו על תקציב הארנונה ביחד עם נציגי משרד האוצר. הסכום שהוצע הוא 100,000 ל"י לפקידות, בערך 100 פקידים, ו-10,000 ל"י רזרבה, בשביל אותן הועדות ששר האוצר צריך לקבוע על מנת להחליט על דרכי תשלום הפיצויים. מתוך ההתייעצות שהתקיימה, התברר שאי-אפשר לסמוך על מנגנון מסי הרכוש לשם גביית הארנונה, כיון שאנו קבענו שינויים במיכסת הגבייה, וקבענו מיכסות שונות לסוגים שונים של בנינים. אני מציע לאשר את הסכום הנקבתי, ושהוא ייכנס לתקציב המדינה, אם כי יוקח מכספי הגבייה, כיון שעובדי הארנונה יהיו עובדי ממשלה.

ס י כ ו ם
=====

הצעת ועדת-הטשנה לתקציב ארנונה של 100,000 ל"י
לפקידות, פלוס 10,000 ל"י לרזרבה, ולהעסקת
כמאה עובדים בעובדי הארנונה, אושרה ע"י הועדה.

ג. הגשת התקציב לשנת הכספים הנאה לכנסת:

היו"ר ד. צ. פנקס: מה יהיה גודל תקציב המדינה לשנה הבאה? אנו מתקרבים לראשון באפריל. אני הייתי מציע, למרות הבחירות, להגיש תקציב לשנה שלימה. הייתי רואה בזה מיבחן לכוחה המוסרי של הכנסת הנוכחית. אם הממשלה מוכנה להגיש תקציב כזה, אני אגיש את כל עזרתי בענין זה, כי התקציב היסודי הוא אחד מהתנאים לקיום המדינה בדרך סדירה. אינני חושב שהרכב הכנסת הזאת יגרום לכך שלא נקבע תקציב לשנה. הכנסת החדשה תוכל להכניס שינויים בתקציב, אם תראה צורך בכך. איננו מסוגלים למצוא רוב מסביב לתקציב מסוים, אבל, יהיה רוב זה בסעיף אחד, ורוב אחר בסעיף אחר. כדאי לעשות את הנסיון. אם יימצא שהצעתי זאת היא בלתי אפשרית, הרי המינימום של זמן שיש לקבוע לו תקציב, הוא, חצי שנה, עד סוף ספטמבר, כי הכנסת החדשה לא תעסוק ביום הראשון לקיומה בתקציב. טעל לכל הניגודים בינינו, כולנו צריכים להיות מעוניינים לקיים את המדינה ואת השירותים הסדירים. הייתי רוצה שנקבל תקציב לשנה שלימה, וכן הייתי רוצה להרויח דבר אחד מן המצב הזה - שלא נפרז בהגדלת הסעיפים, ונראה את המצב כמצב חירום.

שר האוצר א. קפלן: אנו רצינו לחכות במקצת לגבי תקציב הפיתוח, עד לאחר הצעדים הראשונים של המילווה האמריקני. היתה ועדת שרים, אשר ביטתה לסכם את תקציב ההכנסות ותקציב ההוצאות. הועדה כמעט סיכמה את עבודתה, אך אינה עובדת אחרי המשבר. לי היתה דעה ברורה בקשר עם עיבוד התקציב: שאנו צריכים להביא השנה לאיזון מלא של שני התקציבים האלה, תקציב ההוצאות ותקציב ההכנסות. אם ברגע האחרון יתברר שזה קשה, אפשר יהיה לאזן ע"י מילווים, עכ"פ, הרצון הוא להפסיק את הדפסת שטרי האוצר, ולטאוף, בעזרת מילווה העצמאות, להפסיק גם את הדפסת שטרי המרקעין. אילו היו הדברים כתיקונם, הייתי מכניס בשבוע הבא את התקציב הזה. המשבר הכניס שורה של קשיים; עומדת להתקיים ישיבת שש חברי ממשלה השבוע בענין זה.

אצלי נתעוררו ספקות בשלושה שטחים. ספק אחד, הוא פוליטי-מוסרי - אם יכולה הממשלה הזאת, שחידלה לעבוד כקואליציה, גם אם יתנו לה יפוי כוח בתור ממשלת מעבר, ובין אם לא תמשיך כממשלה בהתפטרות, להכניס תקציב. אני מסופק, אם ממשלה זו מסוגלת להכניס תקציב לכנסת, אם תבוא ממשלת-מעבר, היא תצטרך להגיד לכנסת, מה היא מציעה בענין הבחירות. אם לא תבוא ממשלה אחרת, יהיה זה קשה במקצת. קראתי בעתון שמר רוזנבלום, הפקיד האחראי במשרד הפנים, מטר שאי-אפשר להחליט על קיום בחירות לפני ה-21 במרץ. אינני יודע מי נתן לו ייפוי-כוח לומר זאת. הבחירות אינן יכולות להידחות עד אוגוסט. אם הכנסת החדשה תתכנס ביולי, היא תצטרך להחליט על תקציב עד סוף השנה. איננו יכולים להגיש עכשו תקציבים לזמנים ארוכים, כאילו לא קרה דבר. אני מסופק, אם הכנסת תהיה מסוגלת לדון כעת בתקציב באופן רציני. עיניי הכנסת לקראת בחירות; יתחילו במלחמת בחירות וארגון בחירות. אני רואה אסון בכך שהבחירות יודרשות להכנתן ארבעה חודשים. אינני יודע אם קיום הכנסת בצורה כזו, מוסיף כוח למדינה.

אני נוטה לחשוב שצטרך ללכת בדרך פורמאלית, שהולכות בה מדינות רבות בשעת משבר, - לקבוע את החלק ה-12/1 של התקציב לכל חודש. אני אומר זאת למחשבת חברי הועדה; יתכן שביום ב' אוכל להביא דבר ברור בשם הממשלה.

בסוף השנה, אני צריך להגיש לכנסת הצעת תקציב נוסף. תקציב זה כבר נמצא אצלי; הוא בנוי בעיקרו על התוספות שועדת הכספים אישרה. הסעיפים הגדולים הם: חינוך, סעד, תחבורה והאוצר. ישנם עוד סעיפים קטנים אחדים שהכנסת תוכל לאשר עוד לדחות. מה שהכנסת תאשר, יתווסף לתקציב שנת 1950/51. כיון שקשה לאשר תקציב כל חודש, אני רוצה להחליט על תקציב לארבעה חודשים, שיהיה החלק השני-עשר של התקציב הקודם, ~~שש-ששה~~ כפול ארבע, בתוספת החלק המתאים מתקציב הנוסף.

ברור שקשה יהיה לקיים את התקציב השנה כמו בשנה שעברה, מכיון שהישוב גדל ב-17% -16%. אינני מציע תוספת אוטומטית באחוז מסוים, אבל שתהיה תוספת לסעיפים הדורשים תוספת.

ועדת הכספים תדון על תקציב הבטחון. בצטרך לדון גם בתקציב הפיתוח, בייחוד בדברים דחופים, בקשר עם הקליטה או בקשר עם העונה. האוצר חייב להמשיך בהכנת התקציב. אני לא אציע כל שינויים בחוק. אני רואה, בגבולות אלו, אפשרות להחליט על תקציב לתקופה מסוימת, בלי לחייב את הכנסת הבאה. האוצר ימשיך בעבודתו, כדי שהממשלה הבאה לא תטען שדרושים לה חודשים רבים לשם הגשת תקציב. אולי אכין טיוטה של תקציב, אך לא אגיש אותה. אינני יודע אם יישארו אותם המשרדים בממשלה הבאה.

אני יודע שדעתי נתקלת בהתנגדות אצל כל אחד, עכ"פ בראשונה. השרים ואנשי השירותים אינם רוצים בכך. הן באופן פוליטי חיצוני קונסטרוציוני, והן באופן מעשי ותועלתני, אין כמעט מנוס. הויכוח שיתנהל בכנסת לא יהיה הויכוח שהיה מתקיים באופן נורמאלי.

אין טעם להכין תקציב לששה חודשים, כיון שגם על תקציב לששה חודשים יתנהל ויכוח, אותו הויכוח שינמנהל על תקציב שלשנה שלימה. אינני יודע אם הממשלה תקבל את הצעתי, החלק ה-12/1 ותוספת לחודש.

א. בן-אליעזר: הואיל וזו שאלה עקרונית, והואיל והממשלה עומדת לדון בשאלה זו השבוע, הייתי מציע לאפשר לטיעות לדון בשאלה חשובה זו, ולדון בעניין זה בשבוע הבא.

ב. רפטור: איננו צריכים לדון רק על ההוצאה, כי אם גם על ההכנסה, כלומר, על המדיניות המשקית של הממשלה. אני מוכן לחכות להודעת שר האוצר בישיבת הבאה בעניין זה.

פ. נפתלי: לדעתי אין אפשרות לקבל תקציב עם רוב שונה לכל סעיף. הממשלה צריכה להשיג רוב בשביל התקציב כולו, אם היא רוצה להכניס תקציב.

א. ט. גנייהובסקי: אני מדבר כעת בשמי, ולא בשם סיעתי. אני רואה אסון גדול בדברי שר-האוצר כלפי חוץ. התקציב אינו יכול להיות בנוי על אקרויבאטיקה של רוב זה לסעיף זה, ורוב אחר לסעיף אחר. אני מציע להוציא את התקציב מסגרת המשבר, ולנסות להגיע לידי הצעת תקציב שתקבל רוב. כדאי לנסות זאת.

הועדה תחזור לדון בשאלת התקציב לשנת הכספים הבאה, אחרי שתשמע את הודעת שר האוצר, בשבוע הבא.
ס י כ ו ם
=====
